

Børne- og Undervisningsministeriet

Den 16. maj 2022

Samlenotat for uddannelsespunkter til vedtagelse på EPSCO-rådsmødet den 16. juni 2022

Uddannelse

Punkt 1: Rådshenstilling om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed

- KOM(2021)770

- vedtagelse

(s. 2)

Punkt 2: Rådshenstilling om læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed

(Titel på formandskabets kompromisforslag: ”Rådshenstilling om læring med henblik på den grønne omstilling og bæredygtig udvikling”)

- KOM(2022)11

- vedtagelse

(s. 18)

Punkt 1: Forslag til rådshenstilling om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed

- KOM(2021)770

- vedtagelse

- revideret notat. Ændringer markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til rådshenstilling om "en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed" den 10. december 2021. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 149 og 292, 165 og 166. Formålet med forslaget er at etablere en fælles europæisk tilgang til det voksende udbud af mikroeksamensbeviser gennem fastsættelse af en definition og vejledning for udformningen, udstedelsen og beskrivelsen af mikroeksamensbeviser, samt henstillinger om politikker og tiltag, der skal understøtte deres anvendelse.

En vedtagelse af forslaget til rådshenstilling har ikke i sig selv konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. En opfølgning på rådshenstillingen gennem nærmere national implementering vil afhængigt af nationale beslutninger kunne medføre lovgivningsmæssige konsekvenser både på voksen- og efteruddannelsesområdet og på det videregående uddannelsesområde, mens det for gældende dansk beskæftigelsespolitik forventes kun i begrænset omfang at få konsekvenser.

Regeringen hilser overordnet rådshenstillingen velkommen. En fælles europæisk forståelse af mikroeksamensbeviser og en fælles ramme til en standardbeskrivelse heraf vil kunne bidrage til både øget brug og anerkendelse heraf. Dagsordenen om færdigheder og livslang læring er vigtig for at ruste Danmark og Europa til fremtidens udfordringer. Regeringen anerkender udfordringerne og målene for medlemsstaterne i denne dagsorden, særligt for at sikre den enkeltes muligheder for individtilpassede lærings- og karriereforløb med henblik på større deltagelse i grund-, efter- og videreuddannelse samt styrke det fælles ansvar for livslang læring. Mikroeksamensbeviser kan være én blandt mange tilgange hertil, men regeringen finder umiddelbart, at der bør lægges en bredere tilgang til at adressere udfordringerne med uddannelse. Danmark allerede har et eksisterende og veludviklet VEU-system, som opfylder rådshenstillingens overordnede formål om at give muligheder for, at den enkelte kan tilegne sig kundskaber, færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for at trives på et skiftende arbejdsmarked. Regeringen betoner vigtigheden af, at et europæisk initiativ om mikroeksamensbeviser udformes som en fleksibel ramme, der efterlader plads til de eksisterende nationale uddannelsessystemer, hvilket regeringen finder er tilfældet i formandskabets forslag til kompromistekst. Ligeledes skal udformningen heraf ske med fuld respekt for institutionel autonomi og den nationale kompetence på uddannelsesområdet, herunder rådshenstillingens meget brede aspekt i anerkendelsen af kredsen af udbydere af mikroeksamensbeviser. Regeringen finder det derfor positivt, at det i kompromisteksten fremgår, at anvendelsen af den fælles ramme skal ske i henhold til nationale forhold og med fuld respekt for den nationale kompetence. Regeringen fremhæver, at anvendelsen af mikroeksamensbeviser fortrinsvis er målrettet efter- og videreuddannelsesområdet og ikke må føre til en overdreven og ubensigtsmæssig modulisering af det ordinære uddannelsessystem. Derfor hilser regeringen det velkomment, at det fremgår af kompromisteksten, at anvendelsen af mikroeksamensbeviser ikke skal erstatte eller underminere det ordinære uddannelsessystem. Samtidig er det vigtigt i implementeringen at undgå, at rådshenstillingen medfører en større administrativ byrde på uddannelsesinstitutioner i forhold til håndtering af merit.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til rådshenstilling om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed den 10. december 2021 sammen med et forslag til rådshenstilling om individuelle læringskonti. Forslaget om mikroeksamensbeviser er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 14. januar 2022. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 149 og 292, 165 og 166. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Formål

Formålet med forslaget er at etablere en fælles europæisk tilgang til det voksende udbud af mikroeksamensbeviser gennem fastsættelse af en definition og vejledning for udformningen, udstedelsen og beskrivelsen af mikroeksamensbeviser. Formålet med mikroeksamensbeviser er at sætte mennesker i stand til at tilegne sig den viden, færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for at trives i et omskifteligt arbejdsmarked og samfund og drage fordel af genopretningen efter Covid-19 og den grønne og digitale omstilling. Forslaget skal endvidere understøtte paratheden hos udbydere af mikroeksamensbeviser for at styrke gennemsigtigheden og fleksibiliteten i læringstilbuddet for at gøre folk i stand til at skabe individtilpassede læringsforløb, samt fremme inklusion og lige muligheder. Endelig skal forslaget om mikroeksamensbeviser bidrage til at nå EU's mål om, at 60 pct. af alle voksne i 2030 skal deltage i uddannelsesaktiviteter hvert år.

Indhold

I rådshenstillingen defineres mikroeksamensbeviser som ”et bevis på de læringsresultater, som en elev/studerende har opnået efter læring af begrænset omfang. Disse læringsresultater er blevet vurderet i forhold til gennemsigtige og klart definerede standarder. Læringserfaringer, der fører til mikroeksamensbeviser, er udformet til at give eleven/den studerende konkret viden, færdigheder og kompetencer, der imødekommer samfundsmæssige, personlige, kulturelle eller arbejdsmarkedets behov. Mikroeksamensbeviser er elevens/den studerendes ejendom, og de kan videresendes til andre og overføres i forbindelse med f.eks. jobsøgning. De kan stå alene eller kombineres til større eksamensbeviser. De understøttes af kvalitetssikring efter aftalte standarder inden for relevante sektorer eller aktivitetsområder.”

Ud over definitionen og udformningen af mikroeksamensbeviser indeholder rådshenstillingen politikker og tiltag, der skal understøtte anvendelsen. Det understreges, at mikroeksamensbeviser kan supplere og styrke ”økosystemerne” for uddannelse og livslang læring, og at formålet med tiltagene er at styrke mulighederne læring og beskæftigelse, men ikke at underminere eller erstatte eksisterende kvalifikationer.

Det henstilles til medlemsstaterne, at de bør vedtage den ovennævnte definition samt en række obligatoriske europæiske standardelementer: 1) oplysninger om eleven, 2) mikroeksamensbevisets titel, 3) udstederens land, 4) udstedende institution, 5) udstedelsesdato, 6) læringsresultater, 7) vejledende arbejdsbyrde for opnåelsen af læringsresultatet (helst angivet i ECTS-point), 8) niveau for den læringserfaring, der fører til mikroeksamensbeviset, 9) bedømmelsesform, 10) deltagelsesform og 11) kvalitetssikring anvendt til understøttelse af mikroeksamensbeviset.

I forhold til udvikling af økosystemet for mikroeksamensbeviser opfordres medlemsstaterne til, hvor det er passende, at de i forhold til *formelle læringsmiljøer* bør lette udviklingen af mikroeksamensbeviser ved at støtte videregående uddannelsesinstitutioners og erhvervsuddannelsesudbydernes undersøgelse af mikroeksamensbevisers rolle for at tilbyde aktiviteter for livslang læring og omskoling og opkvalificering, samt ved at overveje adgang til offentlig finansiering i overensstemmelse med nationale omstændigheder for udbuddet af programmer, der fører til mikroeksamensbeviser, på alle uddannelsesniveauer. Inden for *ikke-formelle og uformelle læringsmiljøer* opfordres medlemsstaterne til, hvor det er passende, at understøtte udformningen og udstedelsen af mikroeksamensbeviser fra andre udbydere end de ovenfor nævnte, herunder arbejdsgivere, sociale parter, civilsamfundet, lokale myndigheder og private udbydere, og fremme udviklingen af mikroeksamensbeviser, der er udformet og godkendt af repræsentanter for arbejdsgiver- og arbejdstagersiden gennem social dialog, samt overveje at tilpasse procedurerne for realkompetencevurdering af ikke-formel og uformel læring med

henblik på tildeling af mikroeksamensbeviser. I forhold til *kvalitet og gennemsigtighed* opfordres medlemsstaterne til, hvor det er passende, at de bør anvende og udvikle kvalitetssikringsmekanismer for mikroeksamensbeviser udstedt af forskellige typer udbydere, understøtte brugen af ”skills intelligence”-systemer til analyser af arbejdsmarkedets behov, sikre at udbydere offentliggør kataloger over de mikroeksamensbeviser, de tilbyder, samt integrere mikroeksamensbeviser i de nationale kvalifikationsrammer. Beslutninger om sidstnævnte træffes af nationale myndigheder i overensstemmelse med nationale omstændigheder. Endvidere opfordres medlemsstaterne til, hvor det er passende, at fremme samarbejde og partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner, sociale parter, arbejdsgivere og industrien, civilsamfundsorganisationer og myndigheder med henblik på at identificere behov for mikroeksamensbeviser mv. og evaluere effekten af dem for op- og omkvalificering og livslang læring.

I forhold til realiseringen af mikroeksamensbevisernes potentiale opfordres medlemsstaterne til, hvor det er passende, at *integrere mikroeksamensbeviser* både i *uddannelses- og erhvervsuddannelsesystemerne og kompetenceudviklingspolitikker* bl.a. ved at:

- inkludere mikroeksamensbeviser i kataloger over uddannelseskurser,
- anvende mikroeksamensbeviser til at forbedre adgang til uddannelse for alle elever og studerende inkl. udsatte og sårbare grupper,
- anvende mikroeksamensbeviser til at støtte fleksible læringsveje og overgangen fra ungdoms- og erhvervsuddannelser til videregående uddannelse og voksenuddannelse,
- anvende mikroeksamensbeviser til at forbedre grundlæggende og avancerede digitale færdigheder,
- anvende mikroeksamensbeviser til at understøtte udviklingen af læring om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling,
- fremme forståelsen og anvendelsen af mikroeksamensbeviser gennem efteruddannelse af lærere, undervisere, akademikere og forskere,
- fremme brugen af mikroeksamensbeviser for hurtig overførsel af de seneste forskningsresultater til læringsmuligheder,
- undersøge anvendelsen af mikroeksamensbeviser for at udfordre kønsrelaterede og andre diskriminerende stereotyper i forhold til studievalg mv.

Endvidere opfordres medlemsstaterne til, hvor det er passende, at *integrere mikroeksamensbeviser* i deres *beskæftigelses- og aktive arbejdsmarkedspolitikker* bl.a. ved at:

- adressere kvalifikations-mismatches og flaskehalsproblemer i økonomiske sektorer og regioner,
- omskole og opkvalificere arbejdstagere til efterspurgte færdigheder og jobs,
- inkludere mikroeksamensbeviser i de nationale registre over kursusmuligheder, der kan forbindes med individuelle læringskonti, hvor de eksisterer, eller andre systemer for efteruddannelse,
- fremme anvendelsen af mikroeksamensbeviser som et middel til at ajourføre og opgradere kvalifikationerne hos selvstændige og atypiske arbejdstagere, herunder personer, der arbejder via platforme,
- støtte og motivere sårbare grupper til at komme tilbage til arbejdsmarkedet,
- anvende mikroeksamensbeviser til imødekomme af lovgivningsmæssige krav til job (f.eks. til licenser, obligatorisk uddannelse og tilladelser).

Desuden opfordres medlemsstaterne til, hvor det er passende, at understøtte de europæiske ENIC-NARIC-netværk eller tilsvarende organer til at udvikle transparente anerkendelsesprocedurer for mikroeksamensbeviser udstedt af forskellige typer udbydere, hvor det er relevant. Endvidere opfordres medlemsstaterne til, hvor det er relevant, at sikre, at information om mikroeksamensbeviser integreres i

vejledningstjenester for livslang læring. Endelig opfordres medlemsstaterne til, hvor det er passende, at definere tiltag til implementering af rådshenstillingen, som bygger på relevante nationale ordninger og finansielle rammer, herunder – om relevant – nationale ressourcetildelinger og tilknytninger til individuelle læringskonti (hvor de eksisterer), samt udnytte EU's midler og instrumenter bedst muligt.

I forhold til Kommissionens støtte hilser rådshenstillingen Kommissionens hensigt velkommen med hensyn til (i respekt for nærhedsprincippet og nationale omstændigheder og i tæt samarbejde med medlemsstaterne) at udvikle og tilpasse eksisterende EU-værktøjer og –tjenester til at understøtte udviklingen af mikroeksamensbeviser, understøtte samarbejdet mellem medlemsstaterne og interessenter, understøtte rådshenstillingens tekniske implementering gennem Europass-platformen, understøtte forskning i anvendelsen, resultaterne og merværdien af mikroeksamensbeviser, samt sammen med medlemsstaterne arbejde for at forbedre dataindsamlingen vedr. mikroeksamensbeviser på EU-niveau.

I forhold til rapportering opfordres medlemsstaterne til at gennemføre rådshenstillingen hurtigst muligt, og de inviteres til at orientere Kommissionen inden for 18 måneder efter vedtagelsen om de tiltag, der bør tages på passende niveau for at opnå rådshenstillingens mål. Endelig inviteres Kommissionen til at overvåge fremskridtene i implementeringen af rådshenstillingen via de eksisterende relevante EU-monitorerings- og rapporteringsrammer, uden yderligere byrder for medlemsstaterne, i samarbejde med dem og i konsultation med berørte interessenter, samt rapportere til Rådet inden for 5 år efter vedtagelsen af rådshenstillingen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da der ikke er tale om bindende lovgivning.

6. Gældende dansk ret

Forslaget til rådshenstilling medfører i sig selv ingen konsekvenser for dansk ret.

Der er i dag ikke i Danmark lovgivet direkte om mikroeksamensbeviser, men det danske voksen- og efteruddannelsessystem (VEU) er modul-opbygget i form af enkeltfag på det almene område (FVU/AVU/HF-enkeltfag) og AMU-kurser på det erhvervsrettede område. På begge områder er der mulighed for at aflægge prøver og dermed få udstedt prøvebeviser (mikroeksamensbeviser).

I Danmark er det primært staten og arbejdsmarkedets parter, der finansierer og regulerer erhvervsrettet VEU i form af AMU-kurser målrettet arbejdstagere, der har behov for opkvalificering, samt arbejdssøgende ledige. De faglige efteruddannelsesudvalg er centrale i at sikre aktuelle kursustilbud, der tilgodeser arbejdsmarkedets efterspørgsel på færdigheder. AMU-kurser indgår således i et formelt system, hvor de enkelte kurser er indplaceret i den nationale kvalifikationsramme (NQF).

Trepartsaftalen om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse (2017) havde til formål at styrke og skabe et mere fleksibelt VEU-system. Aftalen er i oktober 2021 forlænget til udgangen af 2022 og indeholder bl.a. nedenstående initiativer:

- Voksenuddannelse.dk er blevet lanceret i december 2018 med det formål at etablere én indgang til VEU-systemet. Pr. 15. juni 2021 er portalen udvidet med funktioner til kursustilmelding og ansøgning om VEU-godtgørelse. Regeringen og arbejdsmarkedets parter er enige om at have fokus på de initiativer, der endnu ikke er fuldt implementeret.

- Styrket realkompetencevurdering (RKV) er en mulighed for at få vurderet ens samlede viden, færdigheder og kompetencer, uanset hvor og hvordan de er erhvervet. RKV kan bruges til at få adgang til VEU-uddannelser eller få merit for moduler, der indgår i disse.
- Én indgang til voksenevejledningen er etableret i regi af eVejledningen med det formål at styrke indsatsen i forhold til voksne og virksomheder. Der tilbydes dels individuel vejledning, dels kollektiv vejledning målrettet til voksne, virksomheder og fagprofessionelle fra jobcentre, fagforeninger og A-kasser.

I VEU-uddannelsessystemet gælder i øvrigt,

- At al uddannelse ligger inden for national kompetence, hvorfor uddannelsesstrukturer tilknyttet mikroeksamensbeviser skal fastsættes i nationale ordninger. Det eksisterende VEU-system er velfungerende med udbydere, der er underlagt tilsyn, der sikrer kvaliteten.
- At der intet juridisk er til hinder for, at opnåede færdigheder gennem uddannelsesaktiviteter hos private udbydere, eller opnået gennem uformelle eller ikke-formelle uddannelsesaktiviteter kan prøves gennem en RKV og ad den vej få valideret og dokumenteret opnået læring.
- At private udbydere kan ansøge om indplacering af deres uddannelsesaktiviteter på NQF gennem Danmarks Akkrediteringsinstitution.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget til rådshenstilling har ikke i sig selv konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Voksen-, efter- og videreuddannelse er af stor samfundsøkonomisk betydning og meget få lande i Europa har samme niveau af deltagelse i VEU-aktiviteter som Danmark. Deltagelsen i voksen- og efteruddannelse er i høj grad baseret på en universel velfærdsmodel, hvor der i beskæftigelsessystemet er muligheder for deltagelse i relevant uddannelse for ledige samt, at der for beskæftigede er grundlæggende støttemuligheder for deltagelse i voksen- og efteruddannelse. Det eksisterende og veludviklede danske VEU-system findes derfor at opfylde det overordnede formål i henstillingen.

En opfølgning på rådshenstillingen gennem nærmere national implementering vil afhængigt af nationale beslutninger kunne medføre lovgivningsmæssige konsekvenser både på voksen- og efteruddannelsesområdet og på det videregående uddannelsesområde.

Det er op til medlemsstaterne at fastlægge design af systemet omkring offentlig anerkendelse af mikroeksamensbeviser, herunder udbydere (private, uformelle og ikke-formelle), offentlig støtte, målgrupper m.v. hvorfor de nærmere konsekvenser afhænger af nationale beslutninger om implementering.

Den eksisterende nationale platform, voksenuddannelse.dk, tilbyder i dag en oversigt over alle offentlige og formelle efter- og videreuddannelser. I forhold til et evt. nyt design af offentlig anerkendelse af mikroeksamensbeviser vil det være hensigtsmæssigt at bygge videre på voksenuddannelse.dk, ligesom den kan kobles op på EU's Europass-platform.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

I forhold til gældende dansk beskæftigelsespolitik forventes en udmøntning af rådshenstillingen kun i begrænset omfang at få konsekvenser. Ledige kan allerede i dag deltage i uddannelses- og opkvalificeringstilbud, f.eks. AMU-kurser, der giver et bevis på de læringsresultater, som er opnået efter

læring af begrænset omfang. Da beviser allerede i stort omfang i dag er en del af beskæftigelsesindsatsen, så vurderes forslaget at have begrænsede statsfinansielle konsekvenser. Det må eventuelt overvejes, hvorvidt eksisterende uddannelses- og opkvalificeringstilbud i den aktive beskæftigelsesindsats i tilstrækkelig grad giver adgang til uddannelsesstilbud, der giver mikroeksamensbeviser.

Kommissionen har ikke gennemført en konsekvensanalyse i betragtning af 1) at aktiviteterne supplerer medlemsstaternes initiativer, 2) den frivillige art af de forskellige aktiviteter og 3) omfanget af de forventede konsekvenser.

8. Høring

Forslaget til rådshenstilling blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 10. december 2021. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Danske Professionshøjskoler:

Danske Professionshøjskoler takker for indkaldelsen til høring over forslag til rådshenstilling om en europæisk tilgang til micro-credentials for livslang læring.

Vi har følgende bemærkninger:

Generelle kommentarer

Danske Professionshøjskoler har i disse år fokus på at opbygge viden om, hvordan micro-credentials kan understøtte livslang læring, og hvad det kræver af uddannelsesinstitutionerne at udvikle, udbyde og kvalitetssikre micro-credentials, som kan understøtte et arbejdsmarked i bevægelse. Vi følger derfor debatten om implementering af en europæisk tilgang til micro-credentials i medlemslandene med stor opmærksomhed.

Danske Professionshøjskoler vurderer, at anbefalingerne i rådshenstillingen om en europæisk tilgang til micro-credentials for livslang læring er gode og relevante. Danske Professionshøjskoler vurderer konkret, at anbefalingerne blandt andet kan bidrage til at understøtte den digitale- og bæredygtige omstilling af vores samfund samt til opkvalificering af arbejdsstyrken i takt med arbejdsmarkedets skiftende behov.

Specifikke kommentarer til implementeringen på nationalt plan

Danske Professionshøjskoler anser det som meget vigtigt, at der på tværs af det videregående uddannelsessystem (professionshøjskoler, erhvervsakademier og universiteter m.fl.) bliver en fælles tilgang til arbejdet med at udvikle, udbyde og kvalitetssikre micro-credentials. Det er vigtigt for, at livslang læring og bevægelserne i arbejdsmarkedet bedst muligt kan understøttes.

Vi anbefaler, at der i en dansk sammenhæng:

1) etableres et netværk på tværs af det videregående uddannelsessystem (herunder professionshøjskolerne, erhvervsakademierne og universiteterne m.fl.) og relevante ministerier, som i fællesskab kan understøtte implementeringen af micro-credentials i Danmark (jf. Rådskonklusionen pkt. 7 og pkt. 21).

2) at der politisk de næste 2-3 år afsættes tilstrækkelige ressourcer til at gennemføre en række pilotprojekter om micro-credentials, som uddannelsesinstitutionerne på tværs af det videregående uddannelsessystem kan lade os inspirere af og bygge videre på. Arbejdsmarkedets parter anbefales at indgå i pilotprojekterne.

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

Der er to grundlæggende problemstillinger i forslaget fra Europa-Kommissionen:

- 1) Definitionen af mikroeksamensbeviser i forslaget er meget uklar (se punkt 5 (a), side 14)
- 2) Mikroeksamensbeviser skal ifølge forslaget opfylde mange formål, som kort kan opridses som genopretning af de europæiske landes samfund og arbejdsmarkeder efter pandemien, understøtte den digitale og grønne omstilling og skabe fleksible, inkluderende, tilgængelige og individcentrerede uddannelses tilbud. Endvidere skal en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser bidrage til at medlemsstaterne lever op til målsætningen om at minimum 60 % af alle voksne årligt deltager i uddannelsesaktiviteter.

Præmissen i forslaget fra Kommissionen synes at være, at de formelle uddannelsessystemer i de europæiske lande ikke er tilstrækkelige til at opfylde de mål som er beskrevet i punkt 2 ovenfor. Det anser DLI for at være en bekymrende tilgang til en sammenhængende uddannelsespolitik baseret på de samlede behov i de enkelte medlemsstater samt til den åbne koordinationsmetode der skal sikre at EU's medlemsstater samarbejder om at nå fælles mål, mens metoden hertil fastlægges af de enkelte medlemsstater.

DLI anser at der er en risiko for at ressourcer overføres til et parallelsystem til det formelle uddannelsessystem der omfatter formelle, ikke-formelle og uformelle læringsformer udbudt af offentlige, private og civilsamfundsaktører, som kan medføre utilstrækkelig kvalitet i undervisning og uddannelse. Det kan også risikere at udhule investeringer i et uddannelsessystem grundlagt ud fra lovgivning, kvalitetsstandarder med videre der er baseret på uddannelsesinstitutioner med de nødvendige faglige, akademiske og forskningsmæssige forudsætninger, herunder lærere og undervisere der er kvalificeret til at undervise på det relevante niveau.

Mikroeksamensbeviser kan kun være supplerende i forhold til fuld kvalifikation inden for et erhverv og må ikke rykke ansvaret for efteruddannelse fra arbejdsgiveren til arbejdstageren. Den danske model hvor aftaler indgås af arbejdsmarkedets parter om efter- og videreuddannelse, herunder fonde og overenskomstbaserede rettigheder, skal fastholdes som grundlæggende i den danske efter- og videreuddannelsesstrategi.

Europass og ESCO er blot to eksempler på EU-initiativer der har vist at det er en udfordring at skabe rammer om europæisk overførbare og sammenlignelige erhverv, færdigheder, kvalifikationer, uddannelsesmuligheder med videre. DLI er derfor skeptisk over for hvor mange ressourcer det vil kræve af medlemsstaterne og Kommissionen at sikre at mikroeksamensbeviser erhvervet i et land kan sammenlignes på tværs af de europæiske lande i forhold til indhold og kvalitet set i forhold til at der er tale om kortere uddannelsesforløb inden for alle brancher og omhandlende konkrete færdigheder og kompetencer.

Barriererne for livslang læring er mange. De omfatter fx manglende prioritering af og strategier for medarbejderes efter- og videreuddannelse fra arbejdsgiverside. Manglende finansiering af, opmuntring til og vikardækning er nogle af udfordringerne. Der er behov for vejledning i de rette uddannelses tilbud, særligt til de udsatte grupper, som også nævnes i forslaget. DLI er uenig med Kommissionen i at mikroeksamensbeviser udbudt af en jungle af udbydere i et parallelsystem til det formelle uddannelsessystem sikrer at uddannelse bliver mere tilgængelig for den enkelte. Der er i stedet behov for at sikre at det formelle uddannelsessystem har tilstrækkelige ressourcer og kvalitet til at understøtte den enkelte i at opnå erhvervskompetencegivende uddannelse og i tillæg hertil de yderligere færdigheder og kvalifikationer som den enkelte har behov for i relation til sin arbejdsmarkedstilknytning og som samfundsborger. Uddannelse understøtter en sammenhængende uddannende og dannende ramme for den enkelte i et fællesskab der tydeliggør sammenhænge mellem kundskab, færdigheder og kompetencer og det samfund og arbejdsmarked som den enkelte er en del af.

I forslaget bliver der udtrykt ønske om at de videregående uddannelser skal udbyde mikroeksamensbeviser baseret på behov for arbejdsmarkedet inden for konkrete færdigheder og kompetencer, udfordrer det de enkelte uddannelsesinstitutioners institutionelle og akademiske frihed til at definere og udbyde de uddannelser og kurser som man vurderer er videnskabeligt og fagligt funderet.

Når definitionen af mikroeksamensbeviser er så uklar og omfatter alle læringsformer, herunder de ikke-formelle og uformelle, er der en udtalt risiko for at kvalitet og standarder svækkes og hverken er i overensstemmelse med samfundets kort- og langsigtede behov eller reelt overførbare eller sammenlignelige i europæisk kontekst. Det vil krævede uforholdsmæssigt mange ressourcer fra medlemsstaterne og Kommissionen at sikre ensartede kvalitetsstandarder der er anvendelige i alle medlemsstater og arbejdsmarkeder og i overensstemmelse med landenes uddannelseskulturer.

DLI mener, at Kommissionen og medlemsstaterne skal fokusere på at sikre bæredygtige offentlige investeringer i uddannelse, alle borgeres ret til efter- og videreuddannelse, støtte til ledige og kortuddannede voksne, blandt andet gennem formel anerkendelse af deres færdigheder og kompetencer.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA):

Det er væsentligt som udgangspunkt at understrege, at Fællesskabet ikke har kompetencer på uddannelsesområdet, hvorfor forslaget aldrig kan blive bindende for medlemslandene, men netop blot vil udgøre en henstilling til dem.

Når det er sagt, bakker FA op om forslaget, som kan skabe grundlag for, at der kan udvikles et fælles EU-instrument, der kan lette gensidig anerkendelsen af mikrobeviser for gennemførte mikroforløb i alle medlemslandene.

Kommissionen foreslår imidlertid en meget bred ramme for brugen af micro-credentials, som skal omfatte ikke bare formel læring men også ikke-formel og uformel læring. FA stiller sig tvivlende overfor, at det giver mening at udbrede konceptet til hele dette område. FA mener, at micro-credentials først og fremmest kan spille en nyttig rolle i forhold til anerkendelse af mikroforløb på de videregående uddannelser. Derimod ser FA betydelige udfordringer med at udvikle et fælles EU-koncept for gensidig anerkendelse af micro-credentials for både ikke-formel og især uformel læring.

Ledernes Hovedorganisation:

Lederne har følgende generelle bemærkninger:

I snart to årtier har EU og de enkelte medlemslande arbejdet med og udarbejdet strategier for livslang læring. Grundlaget har været en fælles forståelse af, at omfattende uddannelsesreformer og målrettede investeringer i livslang læring er afgørende for at opfylde et fælles mål om, at Den Europæiske Union skal være den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden. Danmark udarbejdede sin første nationale strategi for livslang læring i 2006.

Arbejdet med udvikling af micro-credentials for livslang læring er et vigtigt forslag til at styrke fleksibilitet, forbedre sammenhængskraften mellem offentligt og privat udbudte læringselementer som indgår i livslang læring nationalt og på tværs af lande i EU.

Det kan også være en vigtig metode til at styrke og underbygge nogle af de store samfundsforandringer vi står overfor. Her kan vi specielt fremhæve den digitale og grønne transformation.

En fælles europæisk kvalifikationsramme og ECTS-point er i dag et vigtigt grundlag for at beskrive uddannelsesniveauer og arbejdsbelastning for de enkelte uddannelser og videreuddannelser og giver et grundlag for merit og sammenligning af uddannelser på tværs af EU's medlemslande

Arbejdsmarkedet er under hastig forandring, der stiller nye krav til kompetenceudvikling gennem hele livet. Dertil kommer, at vi skal blive på arbejdsmarkedet i stadig længere tid. Det medfører i sig selv et stigende behov for kompetenceudvikling flere gange i løbet af arbejdslivet.

Efterspørgslen flytter sig hele tiden, så både videreuddannelser, men også kortere, skræddersyede læringsforløb spiller en stadig vigtigere rolle i livslang læring. Det stiller krav til bedre muligheder for dokumentation og anerkendelse af sådanne forløb. Anerkendelsen af kortere læringsforløb fra offentlige- eller private leverandører er ofte ikke tilstede eller trænger til en opdatering og et supplement, fordi det i dag ikke giver en tilstrækkelig beskrivelse af, hvilke kompetencer kursisten har tilegnet sig på de pågældende forløb. Det er derfor relevant, at udvikle micro-credentials konceptet. Micro-credentials har også stort potentiale som små, fleksible byggeklodser ved sammensætning af mere personlige forløb på tværs af uddannelsesinstitutioner i medlemslandene.

Det er Lederne vurdering at det vil fremme den enkeltes motivation til denne form for kompetenceudvikling, at der kan opnås en formel anerkendelse i form af et digitalt bevis, som kan tages med videre i arbejdslivet eller evt. give afkorting i forbindelse med optag på offentlige videreuddannelser.

Det har også et samfundsmæssigt perspektiv, idet det medvirker til at virksomheders og offentlige investeringer i kompetenceudvikling dokumenteres og dermed udnyttes bedre.

Anbefalinger:

1. Micro-credentials kan spille en aktiv rolle i kompetenceudvikling i forhold til at udvikle og synliggøre fleksible læringsmuligheder og understøtte kommissionens "2030 Digital Compass" (plan for at udvikle digitale kompetencer) og "The European Green Deal" (plan for transformation til et mere bæredygtigt samfund).
Lederne skal derfor anbefale, at den nationale implementering netop tager udgangspunkt i disse indsatsområder, med henblik på at styrke udbuddet og mulighederne for kompetenceudvikling på indsatsområderne i Danmark og på tværs af EU's medlemslande.
2. Forslaget om at udbrede micro-credentials er et administrativt omfattende forslag, der utilsigtet kan føre til bureaukrati og administrative byrder for uddannelsesinstitutioner og virksomheder.
Lederne skal derfor anbefale, at forslaget gennemgås med særligt henblik på at vurdere og begrænse de administrative byrder; både hvad angår EU som sammenhængende system, og hvad angår de enkelte medlemslande.

Akademikerne (AC):

Generelle bemærkninger

Akademikerne finder det positivt, at Kommissionen med dette forslag vil sætte fælles rammer for og give inspiration til medlemsstaternes arbejde med at anvende micro-credentials som redskab til at øge og kvalificere efter- og videreuddannelsesindsatsen. Der er mange gevinster ved at give den enkelte bedre mulighed for at få dokumentation for de kompetenceudviklingsaktiviteter, som vedkommende har deltaget i.

For at opnå resultater på området er det dog vigtigt at fastholde en åben koordinationsmetode, der kan sikre, at medlemsstaterne samarbejder om at nå fælles mål, mens metoden hertil fastlægges af de enkelte medlemsstater. Eksempelvis skal den danske model, hvor aftaler om efter- og videreuddannelse indgået af arbejdsmarkedets parter, herunder fonde og overenskomstbaserede rettigheder, fastholdes som grundlæggende i den danske efter- og videreuddannelsesstrategi.

Det er også vigtigt at fastholde, at micro-credentials skal være målrettet efter- og videreuddannelse, og at der således ikke lægges op til at ændre på strukturerne i det ordinære uddannelsessystem. Der kan være en risiko for, at der overføres ressourcer til et parallelsystem, som skal bygge på et meget bredt spektrum af læringsformer, fra et eksisterende uddannelsessystem, som er grundlagt på velafprøvede kvalitetsstandarder og kvalitetssikringsmetoder. En sådan overførsel af ressourcer vil ikke bidrage til at sikre, at efter- og videreuddannelse bliver mere tilgængelig for den enkelte.

Med forslaget lægges der op til, at micro-credentials kan give øgede muligheder for anerkendelse af den enkeltes gennemførte efter- og videreuddannelsesaktiviteter på tværs af landegrænser i EU. Aktuelt ser Akademikerne det som en for ambitiøs tilgang til udformningen af micro-credentials, fordi det er en meget omfattende opgave at skabe en kvalitetssikring af konkrete efter- og videreuddannelsesaktiviteter på tværs af landegrænser og uddannelsessystemer. Et sådant arbejde kan således kræve mange ressourcer af medlemsstaterne i forhold til at sikre ensartede kvalitetsstandarder, der er anvendelige i alle medlemsstater og i overensstemmelser med deres arbejdsmarkeder og uddannelseskulturer.

I første omgang bør man derfor holde sig til en intention om, at der igangsættes forsøg med at bruge micro-credentials i en national sammenhæng men dog på et grundlag med en vis sammenlignelighed. Akademikerne finder således, at det foreliggende forslag kan give inspiration til den nationale indsats. Men vi skal også påpege, at forslaget bedst vil finde anvendelse, hvis det holder sig på et relativt generelt plan og ikke i for høj grad udspecificerer, hvordan medlemsstaterne helt konkret vil udforme og bruge micro-credentials til at dokumentere og validere konkrete efter- og videreuddannelsesaktiviteter på en systematisk og genkendelig måde på tværs af uddannelsesinstitutioner og kursusudbydere.

Specifikke bemærkninger

Akademikerne finder, at forslaget i for ringe grad sætter fokus på udfordringerne i forhold til at udnytte micro-credentials hos både offentlige og private uddannelses- og kursusudbydere. Erfaringerne fra Danmark viser, at man kan komme relativt langt med dokumentation og anerkendelse af uddannelser og kurser i den offentlige sektor, mens det er vanskeligere at arbejde med i forhold til den private sektor og ikke mindst at skabe et system, der kan fungere på tværs af de to sektorer.

Akademikerne finder også, at det er for bred en ramme af læringsformer, som micro-credentials foreslås brugt i forhold til. Det giver risiko for, at kvalitet og eksisterende standarder svækkes, hvilket hverken er til gavn for medlemsstaternes behov for at sikre efter- og videreuddannelsesstilbud af høj kvalitet eller for en langsigtet indsats for at skabe overførbare og sammenlignelige standarder i europæisk kontekst.

Det vil være derfor være mest frugtbart, hvis rådsindstillingen først og fremmest sætter fokus på mulighederne for at dokumentere den formelle læring, så de store udfordringer med at dokumentere udbytte og kvalitet i ikkeformel og uformel læring ikke overskygger mulighederne for at sætte gode rammer for micro-credentials. Det vil i praksis være utrolig svært at dokumentere og kvalitetssikre udbyttet af de ikkeformelle og uformelle læringsformer.

I forhold til forslaget om, hvad en micro-credential kan indeholde, så finder Akademikerne de fleste punkter relevante og fornuftige, men vi er noget skeptiske over for en forventning om, at der i første omgang skal indgå læringsudbytte og vurdering/eksamen som obligatoriske elementer. Igen er det i første omgang en meget ambitiøs tilgang, som kan svække eller helt forhindre en videre indsats i forhold til at arbejde med mulighederne i micro-credentials.

Man kan måske godt forestille sig, at de etablerede uddannelsesinstitutioner, som i forvejen har en eller anden form for national akkreditering, kan opfylde et sådant krav, hvad angår længerevarende uddannelser og moduler heraf. Men det vil være mere vanskeligt i forhold til kortere udbud – og for andre typer af udbydere. Og hvad angår den førstnævnte type af udbud, så vil der ofte allerede være en anerkendt dokumentation af læringen, mens det netop er i forhold til den sidstnævnte type af udbud, at behovet for micro-credentials findes.

Endelig skal Akademikerne bemærke, at det i det foreliggende forslag forekommer uklart, hvornår konkrete punkter og udsagn omhandler realkompetencevurdering, fx i forhold til at blive optaget på en konkret uddannelse, og hvornår teksten omhandler micro-credentials som dokumentation for gennemførte efter- og videreuddannelsesaktiviteter. Det vil være en fordel at teksten præciseres på dette punkt.

Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier (DEG):

DEG ser positivt på EU-kommissionens forslag om at sikre en europæisk tilgang til micro-credentials, der kan gøre anvendelsen mere udbredt, transparent og systematisk. En fælles tilgang til micro-credentials kan bidrage til, at flere borgere får et bevis på de kvalifikationer og kompetencer, som de har opnået ved mindre læringsforløb, samt gøre det nemmere for borgerne at anvende disse på tværs af EU's medlemslande.

DEG bakker op om henstillingens intention om at anvende mindre læringsforløb til at uddanne og opkvalificere flere borgere samt øge fleksibiliteten i de udbudte uddannelsesmuligheder i medlemslandene. I Danmark har vi med arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) i mange år sikret, at både ledige og beskæftigede, ufaglærte og faglærte har kunnet uddanne og opkvalificere sig via mindre læringsforløb. DEG ser også AMU som et essentielt værktøj, hvis der skal sikres kvalificeret arbejdskraft til den grønne og digitale omstilling. Derfor håber DEG også, at en implementering af henstillingen bl.a. vil tage højde for, at der allerede i AMU-systemet i dag laves mindre læringsforløb, som ender ud i, at den enkelte kursist kommer til prøve og herefter opnår et bevis på de opnåede kvalifikationer. Det danske AMU-system kan måske derfor anvendes som inspiration til det guidende materiale, som Kommissionen vil udarbejde i forbindelse implementering.

DEG mener desuden, at det er vigtigt, at en europæisk tilgang til micro-credentials gælder hele uddannelsessystemet, herunder at det strømlines og systematiseres, så det bliver gennemskueligt på tværs af forskellige niveauer. Dette vil kræve ressourcer, og derfor kvitterer DEG for, at medlemslandene i henstillingen opfordres til at sikre adgang til offentlig finansiering, når der skal udvikles og leveres micro-credentials på alle niveauer i uddannelsessystemet.

DEG kvitterer slutteligt for, at forslaget samtænkes og understøttes af allerede eksisterende EU værktøjer, såsom Europass, herunder Europass Certificate Supplement.

Foruden ovenstående har DEG ingen yderligere bemærkninger.

Danske Universiteter:

I udviklingen af en fælles europæisk tilgang micro-credentials, er det afgørende fokusere på brugervenlighed og tilgængelighed.

Fælles retningslinjer og rammer vil lette institutionernes arbejdet med udbud af micro-credentials og kan styrke arbejdet med anerkendelse/godkendelse af gennemførte læringsforløb. Forslaget har også potentiale i forhold til integration af micro-credentials i de nationale kvalifikationsrammer samt fokus på kvalitetssikring.

Danske Universiteter ønsker at henlede opmærksomheden på, at de seks danske universiteter, der indgår i European Universities-alliancer allerede møder udfordringer pga. manglende implementering af micro-modules i den nuværende danske lovgivning.

Syddansk Universitet (SDU):

Arbejdet med udvikling af micro-credentials, som en løftestang for læring og employabilitet i et livslanglæringsperspektiv, vil være godt understøttet af et europæisk framework og fælles guidelines på tværs af medlemslandene. Det vil være gavnligt på alle niveauer – ikke kun ift. gennemsigthed på tværs af Europa - men også ift. på nationalt og lokalt niveau at skulle designe nye uddannelsesformater. At have sådanne guidelines og frameworks til etablering af standarder vil således også understøtte det interne arbejde på institutionsniveau.

I en dansk kontekst opleves stigende opmærksomhed på både behov og potentialer for micro-credentials. I 2022 vil arbejdet med udvikling af platforme, design af formater og etablering af økosystemer omkring livslang læring tage til, og de første eksperimenter og tilbud vil blive udviklet indenfor universitetssektoren.

I det følgende nævnes nogle opmærksomhedspunkter fra et brugerperspektiv ift. høringsdokument SWD (2021) 367 final, som kan være med til at understøtte udvikling og succesfuld implementering af digitale micro-credentials:

1. Fokus på brugeroplevelsen ift. nye digitale formater

Eftersom micro-credentials understøtter behov for kompetenceudvikling og læring på både lokalt, nationalt og internationalt niveau, er det vigtigt at den europæiske tilgang kan håndtere mange forskellige behov hos mange forskellige målgrupper; også på et praktisk niveau. Der er behov for et standardiseret framework for at kunne fungere på tværs af Europa, men det er vigtigt at huske på, at brugerne vil tilgå de nye tilbud fra et væld af forskellige ståsteder og baggrunde og på mange forskellige platforme. Hvis vi skal lykkes med at skabe en brugeroplevelse, der tilskynder læring i ofte helt nye formater og rammer, er det vigtigt at prioritere et meget stort fokus på hele brugerrejsen gennem et sådant micro-credentialforløb.

Det skal være ganske ukompliceret at gå til, uagtet at det sikkert ofte vil være en platform, der skal integreres til et væld af eksisterende programmer og services indenfor den udbydende institutions tekniske og administrative set-up. Brugeren skal ikke opleve et nyt komplekst digitalt lag ovenpå gamle, komplekse strukturer og procedurer.

Ingen har tid og lyst til dårlige digitale services, og vi inviterer her potentielle studerende med mange forskellige baggrunde til at tilegne sig ny viden på nye måder. Vi anbefaler derfor, at de fælles europæiske guidelines ikke blot fokuserer på at få etableret formelle frameworks for det enkelte micro-credentialtilbud, men at de ligeledes indeholder guidelines for udvikling af gode brugeroplevelser, så der skabes en meningsfuld brugerrejse gennem de nye formater.

2. Reducering af sprogbarriererne på tværs af Europa – et fokus på funding af digitale eksperimenter

Alle medlemslande kan tage det kommende framework til sig og implementere på nationalt/lokalt niveau, men det er anbefalingen, at der sideløbende er et kontinuerligt fokus på understøttelse af digitale muligheder, der kan lette adgangen til, og gennemførelsen af, digitale micro-credentials på tværs af Europa og europæiske sprogbarrierer.

Hvordan kan vi gøre det muligt – og meningsfuldt – for en spansk virksomhedsejer at tage et dansk micro-credential i designdrevet innovation uden blot at tilføje spanske undertekster til en dansk video? Hvis vi ønsker at skabe et reelt paneuropæisk landskab af læringsmuligheder indenfor livslang læring for målgrupper, der befinder sig i en myriade af forskellige livssituationer og med forskellige kompetencebehov, er det nødvendigt at forbedre mulighederne for at tilgå micro-credentials fra andre

lande og på andre sprog. Det kræver rent pædagogisk og didaktisk, at vi forholder os til måden uddannelsesforløbet bygges op på.

En konkret handling til at understøtte en sådan udvikling kan være særligt prioriterede actions og fundingsmuligheder indenfor cutting-edge digitale eksperimenter. Eksperimenter med nye teknologier og nye designs af digitale forløb, der kan udviske sprogbarriererne og måske skabe lokale scenarier for læring uden at devaluere læringsudbyttet. I den forbindelse er det yderst relevant at overveje fordelene ved at tænke i en open access og open source-tilgang til sådanne eksperimenter, for på den måde at bidrage til mere samskabende løsninger med hurtigere dissemination og videreudvikling. Der er ikke tid til traditionelle langstrakte og komplicerede projektformater! I stedet skal vi arbejde med et innovativt projekt- og udviklingssetup, hvor de nyeste teknologier udvikles i fællesskab og hurtigt kan komme i anvendelse via disse calls. Dette kan være en konkret handling relateret til § 7 – 10 om actions til udvikling af økosystemer for micro-credentials.

3. Digital support for digital inklusion

Da forslaget indeholder et ønske at understøtte European Pillar of Social Rights og inkludere udsatte og sårbare målgrupper, er de ovennævnte opmærksomhedspunkter om digital understøttelse, både ift. brugervenlighed og pædagogiske/didaktiske værktøjer, endnu mere relevante og vigtige at tænke med. De bidrager ydermere til det fokus, der er beskrevet i European Universities Initiative, om vigtigheden i at understøtte mulighederne for at udvikle skræddersyede løsninger og mere inkluderende læringsforløb gennem innovative formater.

Aalborg Universitet:

En generel betragtning i forhold til Micro-modules er, at det ikke umiddelbart er nemt at implementere i en dansk kontekst, grundet den nuværende danske lovgivning.

AAU støtter ambitionen om en fælles europæisk tilgang til micro-credentials. Fælles retningslinjer og rammer vil lette arbejdet med udbud af micro-credentials og vil potentielt også styrke arbejdet med anerkendelse/godkendelse af gennemførte læringsforløb. Forslaget rummer desuden potentiale i forhold til integration af micro-credentials i de nationale kvalifikationsrammer samt fokus på kvalitetssikring af micro-credentials.

I en eventuel realisering af forslaget vil det være væsentligt at få modeller, der matcher de nationale rammer eller at disse revideres efter behov, mhp sikring af en fælles europæisk ramme.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA):

Generelle bemærkninger

DA støtter EU-Kommissionens fokus på at understøtte livslang læring gennem fleksible og korte kurser målrettet arbejdsmarkedets behov. Det er særligt vigtigt, hvis den digitale og grønne omstilling skal lykkes.

Danmark har allerede gode erfaringer fra AMU-systemet, som kan være til inspiration for øvrige medlemsstater. DA er derfor også positive overfor, at rådshenstillingen lægger op til at bygge ovenpå eksisterende systemer og støtte medlemsstaterne i at kunne udnytte allerede eksisterende værktøjer til at udvikle mikroeksamensbeviser.

DA er enige med kommissionen i, at brugen af korte kurser og realkompetencevurderinger skal kunne bruges til at opnå kvalifikationer, der i sidste ende kan bruges til at stykke kurser sammen til at opnå en hel uddannelse. Samtidigt er det dog vigtigt at pointere, at selvom flere mikroeksamensbeviser *kan* stykkes sammen til eksempelvis en faglært uddannelse, er målet med mikroeksamensbeviser ikke, at de *skal* bruges til at opnå en formel kompetence som faglært.

En fælles definition af mikroeksamensbeviser kan styrke gennemsigtigheden og mobiliteten i EU, men kan ikke stå alene
DA finder det grundlæggende fornuftigt, at specifikke kurser og kompetencer kan overføres og genkendes i de forskellige medlemslande. En fælles definition og beskrivelse af mikroeksamensbeviser kan derfor bidrage til at øge mobiliteten på arbejdsmarkedet i EU. Arbejdsmarkedene og uddannelsessystemerne i de europæiske lande er meget forskellige, hvilket også kan gøre det svært præcist at klassificere læringsudbyttet på tværs af landene én til én. Danmark er kendt for at have et højt specialiseret kompetenceniveau også blandt ufaglærte og faglærte, som vi skal værne om. Det er vigtigt at tage højde for i det videre arbejde med forslaget, og en fælles definition af mikroeksamensbeviser bør derfor også kun være vejledende og kan dog ikke stå alene i forhold til at vurdere medarbejderes kompetencer på tværs af EU-lande.

Mikroeksamensbeviser bør give plads til korte kurser

Fordelen ved mikroeksamensbeviser er, at de tillader fleksibilitet, hvilket gør det hurtigt og nemt at opkvalificere og omskole arbejdskraften med korte kurser, og det kræver ligeledes ikke nogen formel uddannelse. DA mener, at mikroeksamensbeviser ikke bør kræve et vist niveau af ECTS-point eller anden form for formel uddannelse, da det vil afskære muligheden for kortere kurser.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH):

Udviklingen på arbejdsmarkedet - ikke mindst i tilknytning til digitalisering og grøn omstilling - tilsiger et stort behov for gode og fleksible voksen-, efter- og videreuddannelsesmuligheder, hvor alle medarbejdergrupper på tværs af uddannelsesniveauer har gode muligheder for læring gennem hele arbejdslivet.

Fagbevægelsens Hovedorganisation anser arbejdsgivernes forpligtelse til at udvikle og vedligeholde deres ansattes kvalifikationer for at være en helt central del af den danske flexicurity-model, hvor arbejdsgiverne forholdsvis let kan hyre og fyre medarbejdere. Det er i den sammenhæng vigtigt at understrege, at samfundet og arbejdsgiverne ikke må fralægge sig ansvaret for uddannelse af ledige og beskæftigede lønmodtagere.

I Danmark er der i dag forskellige muligheder for at supplere med korte uddannelsesforløb i tillæg til en fuld uddannelse, som udbydes af akkrediterede udbydere. Det gælder fx arbejdsmarkedsuddannelser (AMU-kurser), som er brancheorienterede, erhvervsrettede, kompetencegivende kursusforløb rettet mod især ufaglærte og faglærte, og hvor undervisningen er både praktisk og teoretisk. AMU består af korterevarende kurser af 1-15 dages varighed, som man kan tage enkeltvis eller stykke sammen efter behov. Efter bestået prøve får deltageren et uddannelsesbevis. Der findes ca. 2.800 AMU-kurser, som udvikles og vedligeholdes af efteruddannelsesudvalgene, som består af arbejdsmarkedets parter.

Deltagerbetalingen er relativt lav, og der kan opnås løntabsgodtgørelse til deltagelsen.

Herudover har de videregående uddannelsesinstitutioner mulighed for at udbyde fagspecifikke kurser på videregående niveau, som giver mulighed for faglig udvikling inden for det område, hvor medarbejderen har taget en videregående uddannelse. Kurserne bygger på elementer, som indgår i de videregående kompetencegivende heltids- eller deltidsuddannelser.

Endelig her vi i Danmark et system til realkompetencevurdering, hvorigennem ikke-formel og uformel læring kan valideres. Dette system kan dog med fordel styrkes.

Fagbevægelsens Hovedorganisation vurderer således, at mikroeksamensbeviser allerede spiller en betydelig rolle i det danske voksen- og efteruddannelsessystem og kan være et supplement til, men det kan ikke træde i stedet for hele, formelle uddannelsesforløb. Det er vigtigt, at mikroeksamensbeviser kan valideres og realkompetencevurderes i forhold til formelle uddannelsesforløb, hvor kompetencemålene er almen anerkendt på arbejdsmarkedet og dermed kan understøtte jobmæssig mobilitet.

Det er afgørende, at EU-Kommissionens videre arbejde med mikroeksamensbeviser sker med respekt for og under hensyntagen til nationale forskelle. Initiativet vil have stor betydning for arbejdstagerne, og

det er derfor vigtigt, at arbejdsmarkedets parter inddrages i arbejdet med udvikling af en fælles definition af mikroeksamensbeviser samt udvikling af fælles europæiske standarder for minimumskrav vedrørende tilgængelighed, formalitet, struktur, styring, finansiering, kvalitet og gennemsigtighed.

Kommunernes Landsforening (KL):

KL ser som udgangspunkt positivt på micro-credentials og muligheden for at få akkrediteret mindre læringsforløb og opnåede formelle og uformelle kompetencer, men er bekymret for det bureaukratiske set-up for implementeringen.

KL finder, at der i Danmark allerede i dag er muligheder for at få akkrediteret denne type af læring, fx via Realkompetencevurderinger, Individuelle kompetencevurderinger samt test på AMU-delmål. Ved en større udbredelse af ”micro-credentials” i både uddannelses- og beskæftigelsessystemet tager KL derfor forbehold for de evt. afledte administrative og økonomiske implikationer for kommunerne.

KL forventer, at hvis henstillingen bliver vedtaget, forventes det at implementeringen af micro-credential systemet sker i tæt samarbejde med parterne.

Ved høringen af samlenotatet indkom følgende bemærkninger:

Danske Studerendes Fællesråd (DSF):

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) hilser overordnet rådshenstillingen velkommen og bemærker at der fortsat skal være opmærksomhed på at undgå modularisering af uddannelsessystemet og at implementering skal ske med fuld respekt for institutionel autonomi, den nationale kompetence på uddannelsesområdet, og studerendes aktive deltagelse lokalt såvel som nationalt.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af forslaget til rådshenstilling.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser overordnet rådshenstillingen velkommen. En fælles europæisk forståelse af mikroeksamensbeviser og en fælles ramme til en standardbeskrivelse heraf vil kunne bidrage til både øget brug og anerkendelse heraf.

Dagsordenen om færdigheder og livslang læring er vigtig for at ruste Danmark og Europa til fremtidens udfordringer. Regeringen anerkender udfordringerne og målene for medlemsstaterne i denne dagsorden, særligt for at sikre den enkeltes muligheder for individtilpassede lærings- og karriereløb med henblik på større deltagelse i grund-, efter- og videreuddannelse samt styrke det fælles ansvar for livslang læring. Mikroeksamensbeviser kan være én blandt mange tilgange hertil, men regeringen finder umiddelbart, at der bør lægges en bredere tilgang til at adressere udfordringerne med uddannelse.

Danmark har allerede et eksisterende og veludviklet VEU-system, som opfylder rådshenstillingens overordnede formål om at give muligheder for, at den enkelte kan tilegne sig kundskaber, færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for at trives på et skiftende arbejdsmarked.

Regeringen ser potentiale i at hjælpe den enkelte til bedre overblik og indsigt i mulighederne, f.eks. gennem en digital platform og dermed motivere til større deltagelse og ansvar for egen læring.

Regeringen betoner vigtigheden af, at et europæisk initiativ om mikroeksamensbeviser udformes som en fleksibel ramme, der efterlader plads til de eksisterende nationale uddannelsessystemer, hvilket regeringen finder er tilfældet i formandskabets forslag til kompromistekst. Ligeledes skal udformningen heraf ske med fuld respekt for institutionel autonomi og den nationale kompetence på

uddannelsesområdet, herunder rådshenstillingens meget brede aspekt i anerkendelsen af kredsen af udbydere af mikroeksamensbeviser. Regeringen finder det derfor positivt, at det i kompromisteksten fremgår, at anvendelsen af den fælles ramme skal ske i henhold til nationale forhold og med fuld respekt for den nationale kompetence.

Regeringen fremhæver, at anvendelsen af mikroeksamensbeviser fortrinsvis er målrettet efter- og videreuddannelsesområdet og ikke må føre til en overdreven og uhensigtsmæssig modulisering af det ordinære uddannelsessystem. Derfor hilser regeringen det velkomment, at det fremgår af kompromisteksten, at anvendelsen af mikroeksamensbeviser ikke skal erstatte eller underminere det ordinære uddannelsessystem. Samtidig er det vigtigt i implementeringen at undgå, at rådshenstillingen medfører en større administrativ byrde på uddannelsesinstitutioner i forhold til håndtering af merit.

Samtidig finder regeringen dog også, at kompromisteksten fortsat indeholder visse svagheder i Kommissionens fokus på at skabe en ramme, der skal kunne anvendes på store dele af det formelle uddannelsessystem samt kan vælges at anvendes for ikke-formel og uformel læring, hvilket er forbundet med vanskeligheder.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens forslag til rådshenstilling den 22. februar 2022.

Punkt 2: Forslag til rådshenstilling om læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed (Titel på formandskabets kompromisforslag: ”Rådshenstilling om læring med henblik på den grønne omstilling og bæredygtig udvikling”)

- KOM(2022)11

- vedtagelse

- revideret notat. Ændringer markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til rådshenstilling om læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed den 14. januar 2022. Formålet med forslaget til rådshenstilling er at understøtte den grønne omstilling ved at understøtte politikudformning i medlemsstaterne, styrke samarbejdet på EU-niveau, give ideer og inspiration og opfordre til investering vedrørende læring om miljømæssig bæredygtighed.

En vedtagelse af forslaget til rådshenstilling forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Danmark har sat ambitiøse mål for klima- og bæredygtighed på alle områder af samfundet. Regeringen hilser derfor rådshenstillingens intentioner om at styrke dannelse, læring og kompetenceudvikling inden for bæredygtighed velkomment og deler Kommissionens tilgang til, at uddannelsesområdet er væsentligt for den grønne omstilling. Dannelse og uddannelse skal bidrage til forståelse, indsigt og handlekompetence ift. bæredygtig udvikling. Rådshenstillingens intentioner matcher danske ambitioner på området, ligesom tankerne om at tænke bæredygtighed ind på alle niveauer af uddannelse og læring er i tråd med dansk tilgang. Regeringen deler ambitionen om en fælles forståelse på EU-plan for de gennemgribende og transformative ændringer, der er nødvendige bredt inden for uddannelsesområdet med henblik på den grønne omstilling, herunder deling af ekspertise og ”best practice”. Der bør tages hensyn til de grundlæggende forskelle i nationale uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer således, at det tydeligt fremgår, at indsatser nævnt i dette forslag til rådshenstilling skal tage hensyn til, indtænkes og tage udgangspunkt i eksisterende nationale systemer, strukturer og politikker. Desuden bør der tages hensyn til de videregående uddannelsesinstitutioners autonomi. Endelig er det vigtigt at fastholde, at ansvaret for uddannelsernes indhold og tilrettelæggelse er national kompetence. Disse hensyn imødekommes i formandskabets forslag til kompromistekst.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til rådshenstilling om læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed den 14. januar 2022. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion samme dato. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 165 og 166. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Formål

Formålet med forslaget til rådshenstilling er at understøtte den grønne omstilling ved at understøtte politikudformning i medlemsstaterne, styrke samarbejdet på EU-niveau, give ideer og inspiration og opfordre til investering vedrørende læring om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling.

Indhold

I de indledende betragtninger understreges det, at forslaget til rådshenstilling skal ses i sammenhæng med den europæiske grønne pagt og EU’s biodiversitetsstrategi for 2030 samt FN’s verdensmål for bæredygtig udvikling.

I forslaget henstilles det til medlemsstaterne, at de bør styrke understøttelsen af uddannelsessystemerne til at give adgang til læring om bæredygtighed, klimaforandringer, miljøbeskyttelse og biodiversitet, de bør indføre læring om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling som et prioritetsområde i

uddannelserne, og de bør tilvejebringe en række læringsmuligheder i formelle, ikke-formelle og uformelle sammenhænge, så alle kan forberede sig på og bidrage til den grønne omstilling.

På *systemniveau* henstilles det til medlemsstaterne, at de bl.a. overvejer følgende tiltag:

- at fuldt ud tilpasse strategier og planer inden for uddannelse til den grønne omstilling og bæredygtig udvikling,
- at investere, hvor det er passende, i grønt og bæredygtigt udstyr, ressourcer og infrastruktur,
- at udvikle i tæt samarbejde med relevante interessenter læreplaner og rammer, der giver rum for elever/studerende til at udvikle bæredygtighedskompetencer fra en tidlig alder,
- at støtte samarbejde og netværk om bæredygtighed og biodiversitet,
- at støtte opskalering af god praksis og investere i pædagogisk forskning i læring om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling.

Mht. *støtte til elever/studerende* henstilles det til medlemsstaterne bl.a. at overveje følgende tiltag:

- at give børn allerede fra dagtilbudsalderen mulighed for at forstå og værdsætte den naturlige verden og dens biodiversitet,
- at styrke livslang læring af høj kvalitet om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling,
- at fremme læringsmetoder og –tilgange, der er samarbejdsbaserede, erfaringsbaserede og relevante for lokale sammenhænge,
- at give faktabaserede og tilgængelige oplysninger om klima- og biodiversitetskrisen og dens drivkræfter
- at udvikle problemløsende og samarbejdsorienterede færdigheder, kritisk tænkning, mediekundskab mv. for at reducere frygten, som elever/studerende kan have i forhold til planetens krise.

Mht. *støtte til undervisere* henstilles det til medlemsstaterne bl.a. at overveje følgende tiltag:

- at anerkende, at alle undervisere uanset fagområde bør undervise i bæredygtighed og bidrage til at forberede deres elever på den grønne omstilling,
- at integrere den grønne omstilling og bæredygtig udvikling i læreruddannelserne og læreres og underviseres efteruddannelsesmuligheder,
- at understøtte underviserne i at tilegne sig pædagogikker, der styrker undervisning og læring om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling,
- at opfordre forsknings- og innovationsmiljøet til sammen med udbydere af formel, ikke-formel og uformel uddannelse at understøtte undervisere med hensyn til den grønne omstilling og bæredygtig udvikling.

Mht. *støtte til formelle og ikke-formelle uddannelsesinstitutioner*, så de effektivt kan integrere den grønne omstilling og bæredygtig udvikling i alle deres aktiviteter, henstilles det til medlemsstaterne bl.a. at overveje følgende tiltag:

- at fremme effektive tværinstitutionelle tilgange til bæredygtighed,
- at støtte uddannelsesinstitutionerne i at udforme, monitorere og evaluere deres bæredygtighedsstrategier eller indarbejde bæredygtighed i eksisterende processer,
- at støtte dagtilbudcentre, skoler, videregående uddannelsesinstitutioner, erhvervsuddannelsesudbydere, voksenuddannelsesinstitutioner m.fl. i at deltage i økocertificeringsprogrammer i overensstemmelse med deres institutionelle autonomi,
- at fortsætte med at indarbejde den grønne omstilling og bæredygtig udvikling i programmer, læreplaner og moduler på tværs af en række fagdiscipliner inden for erhvervsuddannelserne og de videregående uddannelser.

Endelig henstilles det ligeledes til medlemsstaterne, at de bør mobilisere nationale og EU-midler til investeringer i grøn infrastruktur, træning, redskaber og ressourcer i formelle og ikke-formelle uddannelsesinstitutioner, samt at de bør investere i monitorering, forskning og evaluering af de politiske udfordringer og effekten af disse initiativer, herunder implementering af eksisterende indikatorer og mål.

Kommissionen opfordres til med respekt for nærhedsprincippet og nationale omstændigheder:

- at facilitere samarbejde og peer-læring mellem medlemsstaterne og interessenter om læring om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling,
- at udvikle og dele ressourcer, materialer og forskning om læring om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling til frivilligt brug i samarbejde med medlemsstaterne, herunder om en ny europæisk kompetenceramme for bæredygtighed,
- at støtte undervisere i at undervise i den grønne omstilling og bæredygtig udvikling gennem materialer på EU's platforme og gennem anerkendelse af fremragende undervisning i den grønne omstilling og bæredygtig udvikling via EU-prisordninger,
- at monitorere udviklingen af grønne færdigheder,
- at monitorere og rapportere om fremskridt inden for uddannelse om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling inden for eksisterende rapporteringsrammer,
- at styrke samarbejdet med eksisterende internationale organisationer, særligt UNESCO og andre FN-organer, om at fremme en tilgang til uddannelse om den grønne omstilling og bæredygtig udvikling, der er på linje med den europæiske grønne pagt og FN's mål for bæredygtig udvikling, og
- at styrke den grønne dimension i Erasmus+ og det Europæiske Solidaritetskorps.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Forslaget til rådshenstilling medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget til rådshenstilling forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget til rådshenstilling blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 20. januar 2022. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA):

FA bakker op om Kommissionens forslag til rådshenstilling på dette område, som udgør et meget vigtigt led i den grønne omstilling. FA arbejder også selv indgående i disse år med at sikre relevante bæredygtighedselementer i de uddannelser, som typisk retter sig mod finanssektoren.

Kommunernes Landsforening (KL):

KL bakker op om forslaget, men gør opmærksom på, at den konkrete implementering bør ske med hensyn til lokale forhold og forskelle. Fx i forhold til hvordan bæredygtighed, klimabevidsthed mm. indgår i læreplaner for fagene på grunduddannelser og efteruddannelser for lærere/undervisere og fagene på skoler og uddannelsesinstitutioner for elever/studerende.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS):

Vi ser positivt på, og støtter op omkring rådets henstilling om læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed. Vi understreger også vigtigheden i, at inddrage elever og lærere for udførelsen og dannelsen af henstillingen, samt vigtigheden ved at støtte og inddrage organisationer som DGS, i udførelsen af henstillingen.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF):

Miljømæssig bæredygtighed er afgørende for studerende i dag. Vi hilser derfor forslaget til henstilling velkommen. Langt de fleste studerende (92%) ønsker at deres universitet aktivt inkorporerer og promoverer bæredygtig udvikling, men under halvdelen oplever at det indgår i deres læring.

Vi bemærker nødvendigheden af at se bæredygtighed holistisk i ånden af FN's 17 verdensmål, og opfordre derfor det videre arbejde til anskuer miljømæssig bæredygtighed i både læring og drift af uddannelsesinstitutioner.

Initiativer som Uddannelser For Fremtiden, der som samarbejde mellem 12 elev- og studenterorganisationer tilsammen repræsenterer over 1 million elever og studerende i Danmark, viser at inddragelsen af elever, studerende og andre lærende er afgørende, ikke kun i implementering, men i udformning af den grønne omstilling i og omkring uddannelsesinstitutionerne.

Vi ser også Uddannelses- og Forskningsminister Jesper Petersens nylige indkaldelse af Folketingets partier til drøftelser om universiteters formålsparagraffer og den mulige indskrivning af bæredygtighed, som et skridt i den rigtige retning og i god tråd med intentionen i denne henstilling. Vi opfordrer resultatet af denne henstilling til at blive samtænkt med sådanne igangværende initiativer.

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

I forhold til henstillingerne til medlemsstaterne i Kommissionens forslag, har DLI følgende bemærkninger:

- De forskningsbaserede uddannelser på universiteterne er omfattet af den akademiske frihed, som det er helt afgørende bliver respekteret, jf. det europæiske charter for grundlæggende rettigheders artikel 13.
- DLI ønsker, at der tydeligt skelnes mellem de forskningsbaserede uddannelser og øvrige dele af uddannelsessystemet i henstillingerne, da det ellers vil kolliderer med forskningsfriheden og universiteternes autonomi.
- Lærere, undervisere og pædagogers professionelle råderum skal respekteres, herunder i forhold til metodefrihed.
- Der er i henstillingerne til medlemsstaterne flere gange henvisning til bestemte pædagogiske tilgange og didaktiske metoder, men det er et nationalt anliggende. Med forslaget bevæger Kommissionen sig tæt på undervisningsindholdet, som ifølge artikel 165, stk. 1, TEU, er medlemsstaternes ansvar.

DLI er enig med Kommissionen i at miljømæssig bæredygtighed er et presserende og yderst vigtigt anliggende for alle samfund. Uddannelse spiller i den sammenhæng en vigtig rolle, som i de fleste andre vigtige samfundsprioriteter. DLI mener at bæredygtighed skal indarbejdes som en grundlæggende dimension i uddannelse, undervisning og fag, og ikke som et tillæg til allerede eksisterende politikker og praksisser. Vi havde gerne set, at Kommissionen tydeligere havde fremmet forslag om uddannelse for bæredygtig udvikling, frem for alene om miljømæssig bæredygtighed. FN's verdensmål for bæredygtig

udvikling 4.7. omfatter netop denne bredere definition, som også medtager demokratisk medborgerskab m.v. Det henvises der da også til i forslaget, men det er ikke forslagets ærinde. Kommissionens forslag kunne også med fordel have fremhævet at de dannelses- og faglige elementer af uddannelse for miljømæssig bæredygtighed skal være forskellig afhængig af de lærendes alder og af uddannelsesniveaue og -form.

DLI er enig med Kommissionen i at det er praksisaktørerne i uddannelse der spiller en afgørende rolle for at sikre en udvikling hen imod en reel implementering af uddannelse for bæredygtig udvikling. Samtidig forudsætter den de rette investeringer, politiske rammer og samarbejde mellem relevante aktører. Endelig er udviklingen ikke mulig uden investeringer i efter- og videreuddannelse af pædagoger, lærere og undervisere som en del af en sammenhængende strategi. Dermed vil udviklingen også tage tid. Den pædagogiske, didaktiske og faglige ramme for udvikling af undervisning er de senere år blevet udfordret af mange forskellige dagsordener som digitalisering, medborgerskab og bæredygtig udvikling samt en lang række andre mere specifikke dagsordener. Det har fragmenteret de pædagogiske og uddannelsespolitiske drøftelser, hvilket er udfordrende når der skal skabes kvalitet og sammenhæng i uddannelse. Kommissionens forslag kan risikere at understøtte denne tendens.

Kommissionen identificerer en række udfordringer i forbindelse med læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed og angiver en række tiltag som medlemsstaterne og uddannelsesaktørerne heri henstilles til at følge. Samtidig angiver forslaget en række henstillingerne til hvordan Kommissionen kan spille en koordinerende og understøttende rolle. DLI kan bakke op om at Kommissionen påtager sig denne rolle, og vurderer at det på mange måder kan bidrage til at understøtte en positiv udvikling i medlemsstaterne.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA):

Generelle kommentarer

DA bakker op om Kommissionens ambition om livslang læring. Det er en forudsætning for et velfungerende arbejdsmarked, at arbejdskraften besidder de rette kompetencer, som matcher arbejdsmarkedets behov, både i Danmark og i EU. I takt med den grønne udvikling er der behov for at sikre, at de forskellige uddannelsessystemer bidrager til den grønne omstilling. Det er helt essentielt at involvere arbejdsmarkedets parter for at sikre, at udbuddet af uddannelser og kurser matcher efterspørgslen på arbejdsmarkedet.

Der er behov for fleksible og hurtige læringsmuligheder

Det omskiftelige arbejdsmarked og den grønne omstilling er med til at ændre efterspørgslen på kompetencer og kvalifikationer. Derfor er der behov for hurtigt og nemt at kunne omskole og opkvalificere medarbejderne. Voksen- og efteruddannelse samt erhvervsuddannelserne skal understøttes i at blive moderniseret, så de kan være med til at bidrage til den grønne omstilling.

De nationale kompetencer bør respekteres

EU's medlemslandenes uddannelsessystemer er forskellige og tilpasset de nationale behov og særpræg. Udviklingen i den grønne omstilling understreger behovet for velfungerende systemer for videre- og efteruddannelser samt erhvervsuddannelser for at sikre kompetenceudvikling og tilpasning gennem hele arbejdslivet. Den grønne omstilling rammer EU-landene forskelligt. Derfor er der behov for fleksibilitet og manøvrerum til, hvad læringsindholdet på uddannelserne skal være, og der ikke er en "one-size-fits-all"-tilgang.

EU-midler skal bruges til udvikling af grønne færdigheder

Det er afgørende, at EU-midlerne bruges til at gennemføre de nødvendige foranstaltninger for at sikre livslang læring og den grønne omstilling, så det kommer uddannelser, værktøjer og ressourcer til gode.

Finansieringerne skal ikke bruges til at lappe huller i budgetterne, men skal støtte skabelse af udviklingen af grønne færdigheder.

Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier (DEG):

DEG bakker indledningsvist op om henstillingens forslag om at styrke undervisningen i og arbejdet med miljømæssig bæredygtighed i medlemslandenes uddannelsessystemer. DEG vil desuden erklære sig enig i den betragtning, at Europa har brug for højt kvalificerede fagfolk til at sikre den grønne omstilling, samt at erhvervsskolesektoren er nøglen til at sikre en stor del af disse fagfolk. I den forbindelse bakker DEG yderligere op om, at det kræver en livslang læringstilgang, da bl.a. efteruddannelsessystemerne også er centrale, hvis medlemsstaterne skal sikre en kontinuerlig opkvalificering i miljømæssig bæredygtighed og de kompetencer, der er nødvendig for at sikre den grønne omstilling.

I den henseende mener DEG, at Danmark kan agere som et positivt eksempel på, hvordan der allerede i dag kan arbejdes med miljømæssig bæredygtighed og grøn omstilling i uddannelsessektoren. På tværs af de danske erhvervsrettede uddannelser (eud, eux, hhx, htx og AMU1) indgår klima og miljø nemlig som en konkret faglighed, der kan sættes i spil i virksomhederne. Ydermere indgår det også som en del af den bæredygtige dannelse, hvor elever og kursister forholder sig til sig selv som handlekraftig aktør, der kan agere bæredygtigt – både som fagprofessionel og privatperson. Blandt flere eksempler kan det nævnes, at elever på eud og kursister på AMU fx kan specialisere sig i bæredygtige byggematerialer, reparation af el-biler eller i at forholde sig til spild af materialer samt bæredygtige arbejdsprocesser i industrien. På det merkantile område er der udviklet AMU-kurser i bæredygtige indkøb og cirkulær økonomi. Imens der inden for jordbrug er stor efterspørgsel på AMU-kurser i biodiversitet, hvilket igen smitter af på erhvervsuddannelserne, hvor eleverne også lærer metoder til at værne om biodiversiteten. På htx og hhx arbejder eleverne med dilemmaer og klimaproblemstillinger i fag og projekter, hvor det er centralt, at færdigheder omkring klima og miljø er integreret i de obligatoriske fag.

DEG mener, at alt dette har givet vigtige erfaringer med miljømæssig bæredygtighed i uddannelsessektoren, herunder en forståelse for, at bl.a. underviserne spiller en central rolle, fordi de skal kunne perspektivere undervisningen til bæredygtige metoder, teknologier og dannelse. I Danmark udvikles indholdet af erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne desuden af arbejdsmarkedsparter, hvorfor disse også skal ses som centrale aktører, hvis fokuset på den miljømæssige bæredygtighed fortsat skal styrkes i det danske uddannelsessystem.

DEG anser det i øvrigt som fordrende for den nationale samt lokale udvikling og forpligtigelse, at der lægges op til, at medlemsstaterne skal støtte institutionerne i at udforme, overvåge og evaluere deres bæredygtighedsstrategier mv. DEG's erhvervsskolenetværk for FN's Verdensmål arbejder med konkrete pejlemærker og målepunkter for bæredygtighed i undervisning, drift og organisering. Pejlemærker og målepunkter er udviklet i et "Whole School" perspektiv og er inspireret af UNESCO's projekt "Greening the TVET". Dette kan således også agere som inspiration til, hvorledes der kan opstilles udviklingsmål for bæredygtig udvikling.

Herudover kan et nyt oplæg til en "Handleplan for uddannelse bæredygtig udvikling" være til inspiration for, hvordan miljømæssig bæredygtighed kan understøttes af partnerskaber blandt organisationer og interessenter. Se handleplanen og en beskrivelse af organiseringen via dette link: <https://deg.dk/nyheder/handleplan-for-uddannelse-for-baeredygtig-udvikling>.

Slutteligt ser DEG positivt på henstillingen til, at medlemsstaterne omgående skal optrappe indsatsen for *at støtte uddannelsessystemerne med henblik på at træffe foranstaltninger til den grønne omstilling, således at lærende i alle aldre og fra alle baggrunde kan få adgang til inkluderende uddannelse af høj kvalitet om klimaforandringer, biodiversitet og bæredygtighed*. Herunder henstillingen til, at der bør investeres i grønt og bæredygtigt udstyr, undervisningsmaterialer, ressourcer, infrastruktur og efteruddannelsetilbud til undervisere, da dette er vigtige rammer for undervisningen i miljømæssig bæredygtighed. Som tidligere nævnt i høringssvaret er Danmark kommet et godt stykke af vejen, når det kommer til undervisning i miljømæssig

bæredygtighed og grøn omstilling, men der er fortsat et stort udviklingspotentiale. Dette kan bl.a. understøttes af sådanne investeringer.

Foruden ovenstående har DEG ingen yderligere kommentarer.

Ved høringen af samlenotatet indkom følgende bemærkninger:

Danske Studerendes Fællesråd (DSF):

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) bemærker at det videre arbejde med rådshenstillingen skal indtænkes i igangværende initiativer som Uddannelsespartnerskaberne for Undervisning i Bæredygtig Udvikling (UBU) og forhandlingerne om indskrivning af bæredygtighed i universiteternes formålsparagraf. Arbejdet skal allerede tidligt i processen indtænke studerendes aktive deltagelse i udvikling og implementering lokalt såvel som nationalt.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af forslaget til rådshenstilling.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark har sat ambitiøse mål for klima og bæredygtighed på alle områder af samfundet. Regeringen hilser derfor rådshenstillingens intentioner om at styrke dannelse, læring og kompetenceudvikling inden for bæredygtighed velkomment og deler Kommissionens tilgang til, at uddannelsesområdet er væsentligt for den grønne omstilling. Dannelse og uddannelse skal bidrage til forståelse, indsigt og handlekompentence ift. bæredygtig udvikling. Rådshenstillingens intentioner matcher danske ambitioner på området, ligesom tankerne om at tænke bæredygtighed ind på alle niveauer af uddannelse og læring er i tråd med dansk tilgang. Regeringen deler ambitionen om en fælles forståelse på EU-plan for de gennemgribende og transformative ændringer, der er nødvendige bredt inden for uddannelsesområdet med henblik på den grønne omstilling, herunder deling af ekspertise og ”best practice”. Der bør tages hensyn til de grundlæggende forskelle i nationale uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer således, at det tydeligt fremgår, at indsatser nævnt i dette forslag til rådshenstilling skal tage hensyn til, indtænkes og tage udgangspunkt i eksisterende nationale systemer, strukturer og politikker. Desuden bør der tages hensyn til de videregående uddannelsesinstitutioners autonomi. Endelig er det vigtigt at fastholde, at ansvaret for uddannelsernes indhold og tilrettelæggelse er national kompetence. Disse hensyn imødekommes i formandskabets forslag til kompromistekst.

Regeringen hilser opfordringerne til Kommissionen velkommen om bl.a. at fremme samarbejde og peerlæring, formidle gode eksempler på god praksis, inddrage de unge i gennemførelsen af rådshenstillingen, udvikle og dele ressourcer, materialer og forskning inden for læring med henblik på miljømæssig bæredygtighed og tilvejebringe ressourcer og støttemateriale til brug for undervisningen.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens forslag til rådshenstilling den 25. februar 2022.